

STUDIU EXPERIMENTAL PRIVIND FORMAREA STILURILOR COGNITIVE ALE STUDENȚILOR DIN PERSPECTIVA INFLUENȚEI FORMATIVE A COMUNICĂRII PEDAGOGICE

Zinaida STANCIUC

Institutul de Științe ale Educației

Eficiența și semnificația pedagogică a procesului de influență formativă a stilurilor cognitive sunt asigurate prin aplicarea eficientă a asimilării de cunoștințe la nivel cognitiv - formare, la nivel de aptitudine – cultivarea atitudinilor și competențelor și la nivel creativ, complex și integrator – noi abilități și competențe pentru a fi raportate la triada universitară pedagogică.

Cuvinte-cheie: *comunicare pedagogică, influență formativă, stil cognitiv, personalizarea cunoașterii.*

EXPERIMENTAL STUDY ON THE FORMATION OF STUDENTS' COGNITIVE STYLES FROM THE PERSPECTIVE OF THE FORMATIVE INFLUENCE OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION

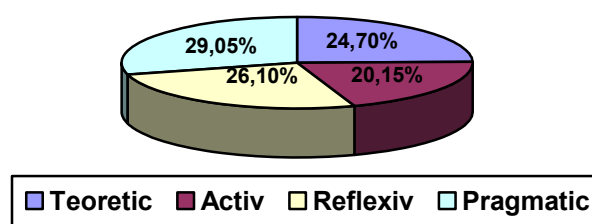
This article reflects the formative influence of pedagogical communication on cognitive styles of students. In the result of the formative experiment there was identified the share of diverse cognitive styles as well as their diversification – as a result of the formative intervention of pedagogical communication

Keywords: *pedagogical communication, formative influence, cognitive style, personalized knowledge.*

Cunoașterea realității de către subiect se realizează nu doar prin experiența concret-perceptivă (empirică), dar și prin recurgerea la descoperirea ei cognitivă (noțiuni, concepte), prin organizarea și interiorizarea mentală a acestei experiențe. Astfel, J.Piaget diferențiază stadiile cogniției în cunoașterea realității, Feuerstein interpretează percepția ca procesare a informației și consideră cunoașterea o componentă necesară proceselor de autoorganizare caracteristică în lumea organismelor.

La desfășurarea experimentului pedagogic bazat pe Metodologia influenței formative au participat studenți de la USM, UST și de la Colegiul Pedagogic „A.Mateevici”. În total, eșantionul experimental a constituit 150 de studenți. Experimentul pedagogic s-a desfășurat în trei etape: de constatare; de formare; de validare.

Experimentul de constatare a inclus identificarea stilului cognitiv al studenților, întrebările chestionarului fiind selectate în dependență de stilul teoretic, activ, reflexiv și pragmatic. În urma analizei răspunsurilor am obținut următoarele date, redate în figura de mai jos:

Fig.1. Stilurile cognitive determinate la studenți.

Așadar, procentajul, prezentat în figura de mai sus, se împarte, la rândul său, în lotul experimental și cel de control, fiecărui revenindu-i câte 75 de studenți, datele cărora le redăm în Tabelul 1.

Tabelul 1

Rezultatele obținute la determinarea stilului cognitiv

Nr. crt.	Stilul de învățare	Date obținute (%)	
		Lot experimental	Lot de control
1	Teoretic	24,3	25,1
2	Activ	19,7	20,6
3	Reflexiv	27,3	24,9
4	Pragmatic	28,7	29,4

Ponderea cea mai mică o deține *stilul activ*, cu o valoare de 20,15% (lotul experimental 20,6% și lotul de control 19,7%). Deci, în urma analizei datelor ce țin de stilul activ de învățare, putem constata că puțini dintre cei chestionați preferă să acționeze și sunt bine echipați pentru a experimenta. Doar 20,6% la lotul experimental și 19,7% la cel de control se angajează total și fără idei preconceptuate în experiențe noi, reușesc să se adapteze la circumstanțe imediate ale contextului. Aceștia sunt categoria de persoane care rezolvă problemele intuitiv, judecând, mai degrabă, din punctul de vedere al sentimentelor și intuiției, trăiesc din plin bucuria prezentului și reacționează cu entuziasm la tot ce este nou. Timpul acestor persoane este aglomerat de activități, le place provocarea și preferă să gestioneze situațiile de criză, dar îi plictisesc detaliile. Fac parte din categoria celor care sunt prietenoși și deschiși spre noi contacte, implicându-se în activități diverse.

Următoarea poziție după stilul activ este deținută de *stilul teoretic* cu o pondere de 24,70% (24,3% în eșantionul experimental și 25,1% în cel de control). Astfel, putem concluziona că circa a patra parte din cei intervievați (24,3%, 25,1%) aparțin stilului teoretic de învățare, sunt persoane care preferă să analizeze situația în obținerea rezultatelor scontate, sunt apti de a formula concluziile de rigoare. Efectuează o analiză minuțioasă în consolidarea unei concepții coerente. Fac parte din clasa celor care își pun o mulțime de întrebări, răspunsurile acestora dând dovadă de obiectivitate, fiind detașați de situația imediată. Tind spre perfecțiune, având drept model persoanele cu autoritate de văz. În atingerea scopurilor bine determinate se antrenează în activități de învățare bine structurate și apelează la diverse materiale, scheme și diagrame, având posibilitatea de a valorifica diverse metodologii de lucru. Prezintă informația într-un sistem logic, având posibilitatea să diferențieze succesele și insuccesele.

A treia poziție în scara ascendentă a rezultatelor experimentului pedagogic e deținută de către *stilul reflexiv*, a cărui pondere este de 26,1% (lotul experimental – 27,3% și lotul de control – 24,9%). Aceste date ne permit să constatăm că subiecții atribuiți stilului reflexiv dau dovadă de capacitatea de a examina problemele din diverse puncte de vedere, analizând și apreciind toate posibilitățile din perspectiva încadrării în multitudinea de activități. Aceștia sunt categoria de persoane care aleg să stea într-o parte și să analizeze comportamentele celor din jur, preferă mai mult să asculte interlocutorii și să colecteze informația pe care o consideră utilă și interesantă pentru ei. Anume această competență – de a colecta cantitatea de informații necesară – îi face pe studenții reflexivi să amâne tot mai mult concluzia finală. Înainte de a acționa, subiecții stilului reflexiv calculează și încearcă să prevadă consecințele acestora. În procesul de învățare, acestor studenți le este mai ușor să asimileze informația atunci când dispun de materiale scrise și demonstrații, de timp suficient pentru reflecție și soluționarea situațiilor de învățare. Se simt în largul lor atunci când au ocazia să asculte, să urmărească și să reflecteze privind lucrurile și pe cei din jurul său.

Cea mai mare pondere (29,05%) e înregistrată la *stilul pragmatic* cu valorile: 28,7% la eșantionul experimental și 29,4% la cel de control. Acestea sunt persoane care preferă caracterul practic al lucrurilor, acțiunilor și sunt bine pregătite pentru a elabora diverse proiecte, ceea ce le determină să experimenteze și să pună în practică diverse tehnici, idei, teorii pentru a le proba eficacitatea. De cele mai multe ori iau anumite decizii și planifică diverse activități, lucruri, tind să găsească soluții și aplicații ce pot fi ușor transpuse în practică, le plictisesc și nu le interesează discuțiile lipsite de rezultate practice.

În urma finisării primei etape și anume – a celei de constatare a experimentului pedagogic, am observat variații nesemnificative între datele obținute la eșantionul experimental și cel de control, fapt care nu influențează în nici un fel obiectivitatea rezultatelor demonstrate pe parcurs. În determinarea stilurilor cognitive, studenții se atribuie strict unui stil: teoretic, activ, reflexiv sau pragmatic, dar, ținând cont de rapiditatea schimbărilor în societate la etapa contemporană, cunoștințele date nu sunt suficiente pentru specialiștii în devenire.

Experimentul pedagogic de formare s-a implementat în grupele experimentale pe un eșantion de 75 studenți, iar în grupele de control procesul de învățământ s-a realizat în condiții obișnuite de predare/învățare/evaluare conform curriculei de studiu, având ca obiectiv examinarea influenței comunicării pedagogice asupra stilurilor cognitive ale studenților.

Realizarea experimentului de formare s-a axat pe următoarele repere teoretice și praxiologice: modele ale stilului de învățare; specificări ale stilurilor cognitive; rolul comunicării în stabilirea relațiilor interpersonale; teorii pedagogice cu referire la perceperea modelului comunicării.

Obiectivul experimentului de formare constă în modalitatea de îmbinare a elementelor informației transmise – percepere – prelucrare în relația profesor – student, astfel încât prin influența comunicării să fie format stilul cognitiv propriu ce stimulează autocunoașterea, metacogniția, fapt ce generează construirea cunoașterii prin activitate personală.

În monitorizarea experimentului de formare ne-am propus crearea condițiilor necesare și a unor variate oportunități de învățare eficientă, care ar permite ca toți studenții să fie capabili:

- să se adapteze la atmosfera de învățare creată;
- să determine avantajele obținute în urma receptării informației;
- să transpună în practica personală cele învățate;
- să identifice dificultățile întâlnite în aplicarea practică a cunoștințelor noi;
- să compare nivelul de cunoștințe deținut inițial cu cel la etapa actuală;
- să stabilească succesele și reușitele viitoare.

Experimentul de formare s-a realizat în trei etape cu probele respective:

Etapa I. Conformarea comportamentului cognitiv (CCC) a vizat încadrarea studenților în procesul de percepere a stilului cognitiv.

Proba 1.1 Conectarea a presupus configurarea unei imagini globale a cunoașterii, învățării și aprecierea nivelului de adaptare a studenților la atmosfera de învățare creată.

Astfel, interesul studenților față de cursuri a fost determinat și condiționat de utilizarea strategiilor moderne variate și a metodelor activ-participative. O bună apreciere din partea profesorului și o comunicare afectivă eficientă (zâmbet, înțelegere, încurajare, atmosferă plăcută, atitudine prietenoasă, atenție, amabilitate, comunicare de la egal la egal, motivare) i-a determinat pe studenți să se implice activ în discuții.

Informația receptată de către studenți a fost considerată drept una binevenită, interesantă, utilă, efectivă și actuală, recunoscând că noile cunoștințe contribuie la dezvoltarea personală a fiecăruia și joacă un rol primordial în formarea capacităților, abilităților, competențelor profesionale.

Studenții au recunoscut că, în urma orelor, a sporit nivelul de informare, fiind capabili să promoveze informația nouă despre cultura ecologică și în societate, atenționând asupra respectării normelor ecologice și formării conștiinței ecologice. Comunicarea afectivă și activantă prezentă în relația profesor–student a contribuit la îmbunătățirea relațiilor cu cei din jur, studenții dând dovadă de o abilitate mai înaltă de ascultare, comunicare, facilitând chiar și procesul de preîntâmpinare a conflictelor. Capacitatea studenților de a fi toleranți cu cei din jur a contribuit la dezinhibarea, descătușarea acestora și expunerea liberă a propriilor păreri, devenind astfel toleranți și cu ei înșiși. Noile cunoștințe dobândite la acest curs a permis participanților să-și dezvolte competența de comunicare, de a învăța să înveți și de a relaționa, să utilizeze în practica cotidiană noi strategii de predare și stiluri de comunicare.

Proba 1.2 Transformarea în beneficii a permis identificarea beneficiilor, avantajelor obținute de studenți în urma valorificării cursului frecventat.

Prin urmare, cel mai mare beneficiu pe care l-a adus oferirea noilor informații a fost cel de formare a noilor competențe, abilități, dar și de dezvoltare a celor existente. Un alt beneficiu de care studenții au avut parte este și utilitatea informației în rezolvarea conflictelor și în dezvoltarea competențelor de a lucra în echipă. Accesibilitatea noilor cunoștințe a contribuit la cunoașterea de sine a studenților și la deținerea unei terminologii și a unui vocabular de specialitate.

În afară de cunoștințe noi la tema dată, de posibilitatea de a-și expune părerile, de capacitatea de a asculta, de a manifesta toleranță și lucrul în grup, studenții au trăit experiența elaborării posterelor, au învățat care este rolul colaborării, și-au îmbunătățit abilitatea de a întreține discuții, de a practica comunicarea asertivă, motivantă.

Pe lângă acestea, un avantaj enorm a constituit selectarea binevenită și reușită a diverselor metode în cadrul orelor, care au dat posibilitatea corelării în practică a celor învățate. Mulți studenți au recunoscut rolul asumării responsabilității pentru propria învățare, înțelegând că automotivația și propriul interes duc la atingerea scopurilor propuse și la obținerea performanțelor dorite.

Etapa II. Modificarea comportamentului cognitiv (MCC) a presupus adoptarea de la profesor a unui comportament inspirat de către studenți, pentru că acesta este asociat cu o autodefinire satisfăcătoare raportată la ei. Atât în cazul modificării, cât și al conformării comportamentului cognitiv, schimbarea sau influența este legată de o sursă exterioară și depinde de sprijinul social.

Proba 2.1 Declanșarea acțiunii a elucidat transpunerea în practică a celor învățate. Astfel, în vederea utilizării informației în viața cotidiană, studenții au optat pentru elaborarea proiectelor ecologice, unde sunt prezente scopurile, obiectivele, mijloacele de realizare, materialele utilizate și formele de organizare, considerând că acest model va contribui la informarea societății.

Un alt mod de utilizare a informației a fost înștiințarea și discutarea cu familia și prietenii despre cele aflate la curs. Efectuarea unor activități practice, traininguri, cum ar fi: plantarea pomilor, acțiuni de salubritate a lotului din apropierea blocului locativ etc. Această modalitate nu se limitează doar la informarea populației cu privire la educația ecologică, dar presupune și întreprinderea unor acțiuni concrete pentru a îmbunătăți situația.

Excursiile și deplasările turistice la monumente ale naturii, rezervații istorice de valoare la nivel național au făcut parte dintr-o altă modalitate de utilizare a informației propusă de către participanții la experiment. Asemenea vizite ar contribui la conștientizarea valorii acestor monumente, accentuând importanța păstrării ecologiei.

O altă parte din cei chestionați a propus realizarea lecțiilor extracurriculare în cadrul practicii pedagogice cu genericul: Rolul comunicării, comunicarea și rezolvarea conflictelor, stiluri de comunicare. Organizarea TVC-urilor, brainring-urilor, disputelor ar fi unele dintre activitățile ce ar contribui la implementarea celor studiate în viața de zi cu zi.

Posibilele impedimente în utilizarea informației în viața cotidiană au fost nesiguranța în forțele proprii, incapacitatea de exprimare, convingere, lipsa condițiilor. Studenții care au afirmat aceste impedimente nu se pot motiva în alegerea procedurilor necesare pentru manifestarea atitudinii potrivite în utilizarea experienței și abilităților deținute. Ei nu pot raporta informația la situații concrete și nu pot înainta soluții de rezolvare practică a problemei prin formularea soluției, specificarea tehnologiei de rezolvare practică, nu știu cum arată modul de autoreglare și cum se aplică soluția.

Proba 2.2 Antrenarea certitudinii presupune identificarea dificultăților întâlnite în aplicarea practică a cunoștințelor noi.

În vederea evitării situațiilor neprevăzute, majoritatea studenților a optat pentru informare, autoantrenare și comunicare cu experți, oameni competenți în domeniu. Anume procesul de informare, autoantrenare și comunicare cu specialiști în anumite domenii conferă studenților posibilitatea de a se debarasa de bănuiele și îndoiele la anumite subiecte, obținând în schimb doar certitudini; ei sunt capabili să-și diversifice cunoștințele, devenind multilateral dezvoltați. Aplicarea în practică a celor învățate și formarea abilităților de convingere la fel contribuie la obținerea siguranței în cunoștințele deținute și în forțele proprii.

În proiectarea căilor de ieșire din impas cel mai important este studierea literaturii și luarea de notițe. Aceste două modalități permit studenților să-și dezvolte capacitatea de a reflecta asupra propriei abilități de a înțelege informația, de a o procesa și integra în sistemul individual de cunoștințe, identificând eventualele erori, goluri, perspective ulterioare și aplicații practice. Totodată, lecturarea contribuie la procesul de integrare prin stabilirea rațională și interrelațională a legăturilor sau prin diferențiere în baza asemănărilor, contrastelor dintre idei, evenimente, date. Luarea notițelor este o abilitate importantă în învățarea independentă și autoreglată, este o strategie cognitivă, care permite înregistrarea informației, notarea ideilor principale în timpul cursului, conferințelor sau prelegerilor. Servește drept triplă codare a materialului (auditiv, vizual, kinestetic), furnizează o sursă valoroasă ce contribuie la determinarea căilor de ieșire din impas. O altă modalitate de soluționare a problemelor a fost considerată și automotivația, care permite menținerea direcției prin managementul și controlul efortului investit în realizarea celor preconizate. Motivația îndeplinește rolul unui „filtru”, prin intermediul căruia studentul recepționează și asimilează influențele externe și interne ce permit satisfacerea trebuințelor. Comunicarea cu alte persoane și schimbul de experiență de asemenea facilitează găsirea soluțiilor, ajungând la procesele de analiză a problemei și reprezentărilor ei, a strategiilor, posibilităților de rezolvare prin înțelegere, la interpretarea datelor și a relațiilor, prin stabilirea limitelor și construirea prototipului de rezolvare a problemelor, parcurgând etape și operații de construire progresivă a cunoașterii. Alte păreri au fost și despre activitatea practică și implicarea în diverse proiecte ce ar genera apariția și valorificarea încrederii în sine, formarea de aptitudini practice și de atitudini.

Etapa III. Reconversiunea comportamentului cognitiv (RCC) se referă la o schimbare congruentă cu sistemul de valori al persoanei care acceptă influența: subiectul adoptă poziția comunicatorului, pentru că o consideră utilă în soluționarea unei probleme sau pentru că este apropiată de propria sa orientare sau cerută de propriile sale valori.

Proba 3.1 Poziționarea are menirea să-l facă pe student să compare nivelul de cunoștințe deținut inițial cu cel de care dispune la etapa actuală. Astfel, când studenților li s-a propus să facă o analiză și să constate unde au ajuns, majoritatea a afirmat că au căpătat un bagaj nou, bogat și variat de cunoștințe, capacități și competențe de a transpune în practică cele învățate la curs. Studenții au devenit mai siguri în sine și în forțele proprii, ceea

ce le permite să se implice în noi activități, să-și creeze noi relații de prietenie. Prin urmare, participarea în cadrul diverselor discuții, unde și-au dezvoltat capacitatea de argumentare, de exprimare a părerii, diversele conversații cu oameni văzuți din domenii variate i-au făcut să se simtă la un alt nivel și au contribuit la acumularea de noi experiențe. Toate aceste oportunități au dus la perfecționarea propriei personalități.

La determinarea diferenței dintre poziția de start și cea actuală din urma cursului frecventat, studenții au afirmat „cunoașterea de sine”, aceasta permițându-le să se autodescopere, să conștientizeze punctele forte și cele slabe ale personalității lor, să-și formeze noi competențe, capacități, să-și dezvolte potențialul de care dispun. O altă schimbare sesizată de către studenți a fost și crearea de noi relații de colaborare, cooperare și comunicare, acumularea de experiențe și de noi competențe, cum are fi abilitatea de a lucra în grup, activizarea vocabularului cu terminologie din domeniu, dezvoltarea abilităților de convingere. Frecventarea lecțiilor a permis cunoașterea colegilor mai îndeaproape, făcându-i toleranți, empatici, receptivi în soluționarea diverselor situații de învățare, ceea ce le-a permis să implementeze noile strategii achiziționate în practică și în viața cotidiană. În dependență de modul în care studentul identifică problema, o înțelege, cum alcătuiește schemele și rețelele de cunoștințe, cum utilizează procedurile de soluționare a diverselor situații de învățare, s-au observat noi succese, respect pentru propria persoană și cei din jur, prin modalitatea de a prezenta interpretările și argumentele, prin aplicarea soluțiilor formulate individual și în grup, prin participarea la dezbateri și negocieri, prin realizarea autoevaluării și evaluării reciproce.

Proba 3.2 Proiectarea reușitei a avut rolul de a stabili succesele și reușitele potențiale ale studenților.

Eficacitatea învățării se vede în integrarea ulterioară, în realitate sau în adaptarea la situații. Studentul este, deci, introdus în ideea de management al situațiilor, al rezolvării sarcinilor prin conștientizarea problemelor de proiectare, organizare, privind luarea de decizii, prevenirea unor greșeli tipice, afirmarea elementelor de cercetare și creativitate. Prin urmare, cele mai relevante și promițătoare entități în cadrul acestor ore au fost transpunerea celor achiziționate în practică, corelarea învățărilor cu viața cotidiană și implementarea strategiilor învățate.

În vederea eficientizării informației acumulate studenții au propus raportarea celor învățate la propria persoană, la propria manieră de a înțelege. Astfel, are loc o reflecție asupra propriilor procese și asupra diferențelor individuale datorită reactualizării lor în memoria de lucru. Utilizarea informației noi prin aplicarea acesteia în practică la fel a fost considerată drept una din metode eficiente, referindu-se la modul individual de encodare, procesare și de integrare a informațiilor în diverse situații, cunoaștere și rezolvare de probleme. Un alt mod de a eficientiza informația este, în viziunea studenților, studierea materialului și selectarea esențialului. Aceasta contribuie la câștigarea experienței directe prin prelucrarea primară a informației (sesizare, identificare, descriere, diferențiere, receptare). O altă idee este schimbul de experiență prin căutarea căilor variate de rezolvare a obiectivelor, sarcinilor sau situațiilor și efectuarea analizei.

În experimentul de formare s-a pus accentul pe formarea imaginilor mentale necesare înțelegerii (prelucrare, combinare, reprezentare, restructurare, schematizare, ilustrare, relaționare).

Studenții au identificat performanțele în achiziția cunoașterii ca proces și metodologie, au relevat modalitățile cele mai eficiente în cercetarea directă, cunoașterea științifică, dezbateră în grup, în redactarea de lucrări și analiză critică. Au redat aplicarea informațiilor dobândite în noi situații autentice, cazuri, probleme, pentru a dovedi validitatea modului de cunoaștere realizat și efectele asupra capacităților și competențelor. Au reflectat personal, au analizat modele de proiectare, și-au asumat responsabilitate pentru propria învățare, s-au implicat activ în autoevaluare și autodezvoltare; în consecință, au conștientizat corect erorile în învățare și le-au utilizat ca punct de plecare în formarea noilor performanțe.

La experimentul pedagogic de validare a fost verificat nivelul de influență a comunicării pedagogice asupra stilurilor cognitive la studenți în cele două loturi: experimental și de control. Experimentul pedagogic de validare s-a axat pe obiectivul de comparare a consecințelor comunicării pedagogice asupra stilului cognitiv al lotului de control și al celui experimental.

Examinarea datelor la probele experimentale demonstrează eficiența procesului de influență formativă a comunicării pedagogice în formarea stilurilor cognitive ale studenților în cadrul experimentului de formare. S-a evidențiat o avansare vizibilă în formarea și valorificarea stilului cognitiv prin percepere, procesare, fapt ce confirmă formarea stilurilor cognitive ale studenților din perspectiva comunicării pedagogice. Printre cele mai frecvente inconsecvențe, în lotul de control, s-au evidențiat neîncrederea în forțele proprii, insuficiența de comunicare, lipsa posibilității de a valorifica stilul cognitiv, incapacitatea de proiectare a pașilor în realizarea

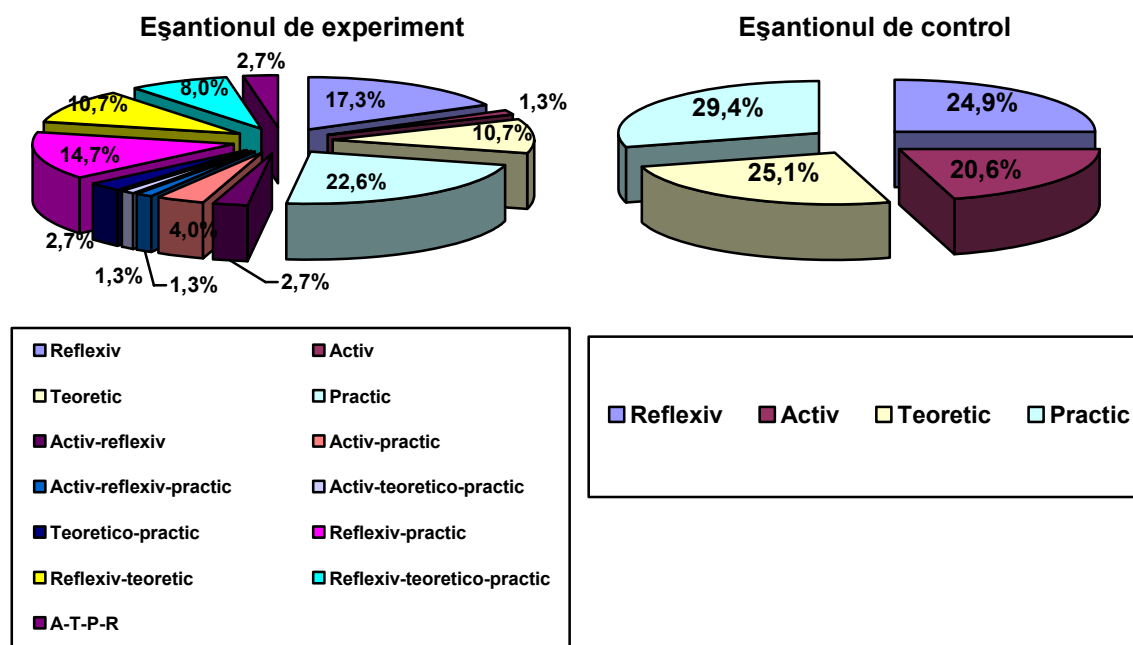
diverselor sarcini cognitive. Astfel, rezultatele obținute la identificarea stilului cognitiv denotă un nivel de conștientizare de către studenți a stilului cognitiv pe care îl dețin. Experimentul formativ a influențat formarea la subiecții din lotul experimental. Datele finale obținute la nivel de student sunt redată în tabelul de mai jos.

Tabelul 2

Rezultatele comparative (stilul cognitiv)

Nr. crt.	Stilul cognitiv	Date obținute (%)	
		Lot experimental	Lot de control
1	Teoretic	10,7%	25,1%
2	Activ	1,3%	20,6%
3	Reflexiv	17,3%	24,9%
4	Pragmatic	22,6%	29,4%
5	Activ-reflexiv	2,7%	-
6	Activ-practic	4%	-
7	Activ-reflexiv-teoretic	1,3%	-
8	Activ-teoretico-practic	1,3%	-
9	Teoretico-practic	2,7%	-
10	Reflexiv-practic	14,7%	-
11	Reflexiv-teoretic	10,7%	-
12	Reflexiv-teoretico-practic	8%	-
13	Activ-teoretico-practic-reflexiv	2,7%	-

Din datele prezentate în Tabelul 2 observăm că, în urma experimentului de formare, la studenții lotului experimental s-au format stiluri integrate, combinate din cele patru stiluri de bază, ale căror rezultate le prezentăm în Figura 2.

Fig.2. Repartizarea stilurilor cognitive.

Cu toate acestea, în ambele loturi, cel supus experimentului și cel de control, cea mai mare pondere e deținută de stilul pragmatic, cu 22,6% și, respectiv, 29,4%. Pe al doilea loc, dacă la lotul de control s-au clasat studenții ce dețin stilul teoretic (25,1%), atunci la lotul experimental se înscriu cei cu stilul de învățare reflexiv (17,3%). Dacă până acum locuri de frunte au fost deținute de stilurile de bază complete, atunci alta e situația cu privire la locul trei. În eșantionul de control am obținut o pondere semnificativă – 24,9% studenți cu stil de

învățare reflexiv, iar în cel experimental locul trei revine studenților cu stil de învățare integrat, combinat și anume reflexiv-practic – 14,7%. O cotă esențială în lotul de experiment e înregistrată și la stilurile teoretic și reflexiv-teoretic, de 10,7% la ambele. Pe următorul loc în lista stilurilor integrate se clasează stilul reflexiv-teoretico-practic cu 8% dintre intervievați. La același lot, 4% dintre chestionați dețin stilul activ-practic. Alte trei stiluri integrate, cu același număr de studenți (2,7%), sunt: activ-reflexiv, teoretico-practic și activ-teoretico-practic-reflexiv. Cea mai mică pondere deținută în ambele eșantioane e înregistrată la stilul activ: 20,6% în lotul de control și 1,3% în lotul experimental. În urma experimentului de formare s-au mai evidențiat încă două stiluri combinate cu aceeași cotă de 1,3%, și anume: activ-reflexiv-teoretic, activ-teoretico-practic.

Pentru stabilirea stilului cognitiv al subiecților din lotul experimental și din cel de control s-a procedat la fel ca și la etapa de constatare. Astfel, examinarea comparativă a datelor de la etapa de constatare cu cele finale ne permite să concluzionăm următoarele:

- fiecare student cunoaște și utilizează diverse metode cognitive în funcție de situație și nivelul actual de experiență;
- învățarea are loc prin intermediul tuturor celor patru tipuri de experiență de învățare, fiind aplicat acel stil cognitiv, care permite subiectului să soluționeze problemele într-un timp rapid și cu maximă eficiență.

Observăm o combinație a stilurilor cognitive din lotul experimental, care au demonstrat capacitatea de a rezolva probleme utilizând îmbinarea variată a stilurilor cognitive, ceea ce reprezintă un progres evident în comparație cu etapa de constatare.

În baza experimentului de validare concluzionăm că stilurile cognitive s-au format într-un mod mai variat, prin combinarea celor inițiale, în grupele de experiment decât în cele de control.

Concluzii și recomandări

Cercetarea realizată are un caracter teoretico-aplicativ. Rezultatele acesteia au confirmat ipoteza influenței formative a comunicării pedagogice asupra stilurilor cognitive ale studenților, demonstrând atât valoarea teoretică, cât și cea practică a investigației date. Prin urmare, prezentăm următoarele concluzii și recomandări:

1. Prin stilul cognitiv studenții demonstrează experiența de viață ca produs al dezvoltării personale. Conceperea stilului cognitiv ca mediator între cogniție și personalitatea studentului demonstrează diferențele individuale în rezolvarea de probleme, iar strategiile de influențare acționează puternic asupra studentului, fiind echivalente stilurilor cognitive. Formarea stilurilor cognitive evaluează în timp și pot fi flexibile, dinamice, schimbătoare.

2. Investigația vizează conștientizarea și valorificarea de către studenți a stilului cognitiv propriu pentru a facilita învățarea prin selectarea preferințelor specifice stilului personal cognitiv.

3. Desfășurarea experimentului pedagogic a demonstrat necesitatea cunoașterii și valorificării stilurilor cognitive ale studenților pentru luarea deciziilor argumentate despre propria învățare, planificare, stabilire a scopurilor și motivarea progreselor realizate în procesul de cunoaștere.

4. Corelarea pregătirii pentru studiul academic cu pregătirea generală în baza principiului centrării pe subiect și a învăța să știi, să fie și identificarea stilurilor cognitive ale studenților de către profesor pentru realizarea cu succes a meseriei de a-i învăța cum să învețe, adaptate la nevoile, interesele, calitățile personale, aspirațiilor și stilului de învățare.

Bibliografie:

1. Feuerstein R. Das Konstruieren einer Wirklichkeit; in: Die erfundene Wirklichkeit. Wie wissen wir, was wir zu wissen glauben. Beiträge zum Konstruktivismus, hrsg. und kommentiert von Paul Watzlawick. - München, 1985, s.40.
2. Fiske J. Introducere în științele comunicării. - Iași: Polirom, 2003.
3. Honey P., Mumford A. The learning styles helper's guide. - Maidenhead: Peter Honey Publications Ltd, 2000.
4. Joița E. Educația cognitivă: Fundamente. Metodologie. - Iași: Polirom, 2002.
5. Kolb D. A., Fry R. Toward an applied theory of experiential learning. - În: C.Cooper. London: Theories of Group Process, 1975.
6. Piaget J., Psihologia inteligenței. - București: Editura Științifică, 1998.

Prezentat la 06.09.2012